

TURAI HÍRLAP

KÖZÉLETI HAVILAP

1992. MÁRCIUS (Böjtmás hava)

IN MEMORIAM

Szolgásgunk idejében
Minden ember csak beszélt,
Mi valánk a legelsők, kik
Tenni mertünk a honért!

Mi emeltük föl először
A cselekvés zászlaját,
Mi riasztók föl zajunkkal
Nagy álmából a hazát!

.....

Egy szóvá s egy érzelmmé
Olvadt össze a haza,
Az érzelem "lelkesülés",
A szó "szabadság" vala.

Oh ez ritkaszép látvány volt,
S majd ha vénül a világ,
Elmondják az unokáknak
Ezt a kort a nagyapák.

Petőfi Sándor:

MÁRCIUSI IFJAK (részlet)

LAPUNK TARTALMÁBÓL

**IN MEMÓRIAM - Kárpótlásról - Hogyan őrizzük hagyományainkat - MOST
- Székelyföldi fuvallatok - Nemzeti sorsirónia - TSZ levelek**

A KÉPVISELŐ-TESTÜLET FEBRUÁRI ÜLÉSE

Február 24-én reggel 9-kor ismét ülést tartott a képviselő-testület, mindössze 2 fő hiányzott. Egyikük fontos külföldi kiküldetés, másikuk sajnos kórházi kezelés miatt. Innen is kívánunk mielőbbi gyógyulást Medveczki László képviselő társunknak.

Az ülésre meghívottak közül csak a beszámolóiban érintett személyek jelentek meg: a rendőrség részéről Dudás István zászlós és Németh Ferenc főőrzsőrmester, valamint a Polgármesteri Hivatal részéről Sára Lászlóné, a hónap elején munkába állt pénzügyi csoportvezető.

A jegyzőt - immár nem először - Homolyáné Kis Margit helyettesítette. A meghívókban közölt napirendi pontokat - sorrendi módosítással - a testület elfogadta és megkezdte azok tárgyalását.

A közrend, közbiztonság helyzetéről készült írásos beszámolóhoz - melyet a testület tagjai már korábban kézhez kaptak - Dudás úr fűzött kiegészítést, megköszönve az önkormányzat anyagi támogatását és a polgárőrök odaadó segítségét.

Sok, közrendet és közbiztonságot érintő téma szóba került:

- a discók zárórája - és a kapcsolódó "környezet-szennyezés",
- fiatalokú kerékpárosok a kismotorosok közlekedése s ebben a szülők felelőssége,
- fiatalokúak alkohollal való kiszolgálása,
- szabálytalan parkolás - többszöri felszólítás ellenére az ÁFÉSZ iroda előtt,
- a kultúrált szórakozási lehetőség - Művelődési Ház programok szervezése (pl. bál, disco, mozi)
- az iskola és környékének biztonsága,
- játék automaták üzemeltetésének tapasztalatai, stb.

Kiegészítésként Németh Ferenc felhívta figyelmünket a kialakulóban lévő elektronikus figyelőszolgálatba történő bekapcsolódás lehetőségére. Az elmondottak alapján - különösen a tehetősebb polgároknak - érdemes ezen gondolkodni, mert viszonylag csekély ráfordítással nagy biztonságot jelent az anyagi javak védelmében.

Rövid szünet után került sor - úgy 11 óra tájban - a második napirendi pont megtárgyalására, ami az önkormányzat 1991. évi költségvetés zárszámadása volt. A végleges anyag sajnos csak reggel került a képviselők asztalára, így néhány tétel tisztázásra szorult.

Működési kiadások összesen: **88 786.-eFt** (87.94 %),

Fejlesztési kiadások összesen: **22 763.-eFt** (90.40 %),

Mint a zárójelben lévő százalékok mutatják, a tervezet alatt maradtak a kiadások. Azt hiszem szerénytelenség nélkül mondhatjuk, hogy az önkormányzat jól sáfárkodott a rábízott javakkal, hiszen jelentős tartalékaink vannak.

Tura Nagyközség önkormányzati képviselő-testületének legközelebbi ülésének ideje:

1992. március 30. de. 9 óra

Az ülés helye: tanácskozóterem

Napirend:

- 1./ Egészségügy átszervezése.
Előadó: Tóth István polgármester
- 2./ Első lakáshoz jutók támogatása.
Előadó: Köles Mihály Településfejl. biz. elnöke
- 3./ Egyebek

A második napirendi pont után következett az ebédszünet. Ismerve a még hátralévő napirendi pontokat, felkészültünk az estébe nyúló ülésre (bár vacsorát senki nem hozott magával). Ebéd után folytattuk a pénzügyeket, pontosabban az 1992. évi költségvetés megtárgyalását. Többszöri módosítás során végülis kialakult a község költségvetése, minden intézmény rendelkezésére áll az az összeg, amely a működéséhez szükséges.

	Bér.kiad. (eFt)	TB.járulék (eFt)	üzem.+ fenntart. (eFt)	Tart. (eFt)
Bölcsőde:	1 627	716	471	-
I. sz. Óvoda:	3 612	1 689	1 944	432
II. sz. Óvoda:	3 995	1 758	2 785	-
Iskola:	16 617	7 312	7 885	1 071
Közzet. eü.:	2 000	1 000	2 100	-
Gyermekorvos:	1 311	655.5	543.6	-
Fogorvos:	770	385	345	-
Művelődési Ház:	500	220	928	-
Könyvtár:	400	200	400	-
Műszaki Ell.Sz.:	3 842	1 690	6 574	-
Szociális Otthon:	5 504	2 477	3 329	-
T.K.Sport C.:	-	-	2 500	500
Állat eü.:	150	75	75	-
Polgármesteri Hiv.:	6 000	3 000	6 544	1 000

Az intézmények gázberuházását a hivatal műszaki csoportja intézi és központi keretből történik a pénzügyi finanszírozás. Ugyanígy lesz megoldva még néhány fontosabb beruházás; a Tabán úti iskola tetőszerkezetének felújítása, az Iskola úti iskola és a Művelődési Ház mellékhelyiségének megoldása, a Park úti iskola tatarozása, a belvíz elvezetése, a Neszür dűlőben a kút beüzemlése, a szennyvíztisztító bázis indítása.

E két fontos rendelet megalkotása után (zárszámadás és költségvetés) a polgármester "egyebek" címszó alatt a következő témákat terjesztette a testület elé:

- MATÁV (Telefon) felmérés,
- Gödöllői Nevelési Tanácsadó részére: 58.-eFt,
- Általános iskolások táborozásának támogatására: 80.-eFt,
- Az Aerocaritas részére: 15.-eFt lett megszavazva.

Foglalkoztunk még a szennyvíztisztítás lehetőségével, a szippantott szennyvizek leeresztési helyének megválasztásával.

Három óra után meghallgattuk a jegyzői pályázatra jelentkező Vadász Györgyöt. (A másik jelentkező külföldi útja miatt nem tudott megjelenni, így csak az írásbeli pályázatát tudtuk kiértékelni. A testület közel egy órás beszélgetés után elfogadta Vadász úr jelentkezését, aki e sorok megjelenésekor már valószínűleg jegyzőként fog tevékenykedni.

És ki lett Tóth A. Istvánné utóda a Műszaki Ellátó Szervezet (MESZ) vezetőjeként? A testület mindhárom jelentkezőt meghallgatta és egyhangúlag Sára András pályázatát fogadta el.

Már késő estére járt az idő, amikor még néhány döntés hátra volt. Rövid tárgyalás után elutasítottunk egy engedélykérést, amely játék és pénznerőautomaták üzemeltetésére vonatkozott.

Megtárgyaltuk a PVCSV-vel kapcsolatos helyzetet. Határozat született, hogy a 11 Galgamenti település közös tulajdonba kéri és üzemelteti a PVCSV ide tartozó részét.

Fél tíz körül kissé fáradtan, de a jól végzett munka tudatával tértünk haza.

Sára Mihály

EZT KELL TUDNI A KÁRPÓTLÁSRÓL

Az 1991. évi XXV. törvény szerint az 1949. június 8-án és az azt követően alkotott jogszabályok sérelmesek. A termőföld (a szántó, a gyeplő, az erdő és a szőlő), valamint a hozzájuk kapcsolódó vagyontárgyak teljes vagy részleges elvétele törvénysértő volt.

A Kárpótlási Törvény szerint csak részleges kárpótlásra van lehetőség. A felsorolt vagyontárgyak egyesített értékét a kárpótlási törvény aranykoronánként 1 000.-Ft-ban határozta meg.

Önöknek a Kárigényüket 1991. december 16-ig kellett benyújtani a Kárpótlási Hivatalhoz. Az összesített kárigényt 1992. február 17-én kapta meg a termelőszövetkezet. A kárigények tételes elbírálását napjainkban végzik, majd folyamatosan küldik ki a határozatokat.

A kárpótlásra jogosultak lehetőségei

- 1., A kárpótlási jegyek kiadásuk időpontjától függetlenül, 1991. augusztus 10. óta kamatoznak a jegybanki kamat alapján, 3 éven keresztül (22 %-nak a 75 %-ával).
- 2., A kárpótlási jeggyel névértékének megfelelően fizethet az állami vagy községi tulajdonú lakásért a lakója.
- 3., A kárpótlási jegyért részvény vásárolható, a részvény pénzért eladható. Pl. élelmiszeriparban, vagy bárhol.
- 4., Életjáradékra váltható: kidolgozása folyamatban van. A terv szerint az elismert aranykorona érték 4 %-át fizetik évente. Tekintettel arra, hogy folyamatosan kamatozik az alapösszeg, és figyelembe veszik az életkort is. Pl. a 100 aranykorona $\times$ 1 000.-Ft/ak = 100 000.- Ft, 4 % = 4 000.-Ft 12 hónapra elosztva, 300.-Ft-tal szemben 600-1 200.-Ft havi életjáradékot kap életkortól függően a 100 aranykorona érték tulajdonosa. Hibája, hogy nem örökölhető, a tulajdonos 7-13 év alatt jut a pénzéhez.

A föld természetbeni kérése árverés keretében

Ki vehet részt az árverésen:

- a./ a volt tulajdonos a kárpótlási jegyével
- b./ az árverező termelőszövetkezet tagja, ha 1991. január 1-én és most is a tsz tagja,
- c./ mindaz, akinek a lakása abban a községben van, ezt személyi igazolvánnyal kell igazolni.

Mindenkinek igazolnia kell magát, egyébként nem vehet részt az árverésen. Akinek 5 községben van tulajdona, mindenütt részt vehet az árverésen. Mindenki csak a saját kárpótlási jegyével árverezhet, a felvásárolt kárpótlási jegy nem ér semmit, de lehetőség van együttes árverésre, pl. család, vagy akik termelőszövetkezetnél visszahagyják művelésre egy táblában licitálhatnak. Megállapodnak írásban, hogy a nevükben ki árverez.

Aki részt kíván venni az árverésen a kárpótlási jegyének 15 %-át letétbe kell helyeznie. Ha eláll az árveréstől, a letétet elveszti. Továbbá alá kell írnia egy nyilatkozatot, hogy a földet 5 évig nem idegeníti el, nem vonja ki a termelésből és gyommentesen tartja.

A termelőszövetkezet február 17. után egy hónapon belül köteles kijelölni a kárpótlásra szánt földeket. A kijelölés 15 szempontja nem tartható be maradéktalanul. Az érdekek közelítése céljából a károsultak, vagy a termelőszövetkezet 1992. február 29-ig kezdeményezhetik "érdekegyeztető fórum" (3-11 fő) létrehozását a Polgármesteri Hivatalnál. A Polgármesteri Hivatal meghirdeti, hogy a károsultak közül jelentkezzenek azok, akik részt kívánnak venni a fórum munkájában és vállalják társaik

képviselését. A jelentkezők közül a Polgármesteri Hivatal képviselő-testülete választja ki a fórum tagjait.

Termelőszövetkezetenként kell fórumot alakítani. A két faluból a károsultak érdekképviselését a kárpótlási igény aranykorona arányában kell meghatározni. A 48 105 összes aranykorona igényből 26 363 aranykorona a turai igény, és 21 552 aranykorona a galgahévízi igény. Ha például 5 000 aranykoronánként javasolnak egy-egy képviselőt, akkor Turát 5, Galgahévizet 4 fő képviseli. A fórum tagjai továbbá a Polgármesteri Hivatal részéről 1 fő, a termelőszövetkezet részéről 1 fő, a részarány tulajdonosok (tsz-tagok és családtagjaik részéről 1 fő).

A fórum tagjainak kiválasztásánál célszerű tájékozódni, hogy kik szándékoznak a teljes földterületet kiméretni és milyen arányt képviselnek, akik nem szándékoznak saját maguk művelni a földet, hanem haszonbérlet fejében a termelőszövetkezetben hagyják. Hozzájuk célszerű sorolni azokat a károsultakat, akik a kárigényük töredékét kérik csak természetben kimérni.

Célszerű, ha a fórumban mind a két érdekcsoportot képviselik. Az utóbbiak összefüggő táblában elhelyezése, együttes árverezése a feltétele a nagyüzemi művelésnek. A termelőszövetkezet nem köteles a földet bérbe venni és művelni.

A termelőszövetkezet a kárpótlási földalap kijelölése előtt meghatározza, hogy a termelőszövetkezet tagjainak és hozzátartozóinak az aránytulajdonosok bevitt földje, továbbá a földdel nem rendelkező tagok és alkalmazottak 30 és 20 aranykoronája melyik határrészbe kerül. Azonos szempontok szerint kell elbírálni, mint a kárpótlást, mert ők is bármikor kiméretethetik a földjüket. A termelőszövetkezet tagjaival ismertetni kell, majd jóváhagyatni a tervezetet. Egy hónapon belül meg kell küldeni az érdekegyeztető fórumnak elbírálásra. Amennyiben a fórum egyetért a tervezettel, 8 napon belül visszaküldi. Két hónap időtartam alatt, de a jogerős kárpótlási határozat legalább 30 %-ának elkészülte után töltsi ki az árveréseket a Kárpótlási Hivatal. Az árverés időpontját 30 nappal korábban közzé kell tenni:

- a Magyar Közlönyben
- országos napilapok valamelyikében
- és a helyben szokásos módon.

A Polgármesteri Hivatalban térképen ki kell függeszteni az árverés helyét és irányát.

Az árverések befejezésének határideje: 1993. március 31.

A föld birtokbaadásának kezdete: a gazdasági év vége.

Mindenen ismertetésen túl, március elején tájékoztatjuk Önöket, egyeztetett időpontokban a turai és a galgahévízi Művelődési Házakban, ahol térképen is bemutatjuk a földkijelölések tervezetét.

Valamennyien tudják, hogy a föld tulajdonjogának a rendezése egy nagy átalakulási folyamatnak a része, amelyben a többi vagyontárgyak tulajdonának a rendezése is megtörténik.

Kérjük Önöket, hogy kellő türelemmel velünk együttműködve végezzék ezt a kényes munkát, mert mindkét falunk fontos, hogy az eddig felhalmozott vagyon a javunkra váljon-e vagy megsemmisül.

Azt is tudják, hogy az átalakulási folyamat gondos végrehajtása nem mentesít bennünket a mindennapi munkavégzéstől, az egyre nehezedő gazdasági körülmények kivédésétől.

Amennyiben a tájékoztatóban leírtak vagy a kárpótlással kapcsolatos egyéb tennivalók nem elég érthetőek, a pontosítás és az együttműködés érdekében személyesen is rendelkezésre állunk.

Tura, 1992. február 24.

Kiss Miklós
megbízott elnök

MAGYARORSZÁG FELFEDEZŐI HAGYOMÁNYŐRZŐ SZÖVETSÉG

Egy új nemzeti gyermekszervezet.

A Turai Hírlap 1991. novemberi számában Öntsünk majdnem tiszte vizet a pohárba címmel Tóth Péter László tanár úr arról ír, hogy Turán a működő demokrácia egyik bizonyítéka az úttörőkből hagyományörzők csinálásának lehetősége.

Nem tételezem fel, hogy a tanár új rosszindulatú beállítására volna ez a megállapítás, inkább úgy érzem abból fakad, hogy új nemzeti gyermekszervezetünket még sokan nem ismerik eléggé. Ezért határoztam el, hogy néhány sorban bemutatom az új mozgalmat.

A rendszerváltás következtében megszűnő KISZ- és úttörőmozgalom helyét több független ifjúsági szervezet igyekszik átvenni. Közöttük vannak olyan nagyműtű szervezetek, mint pl. a cserkészek, de vannak újak, eddig ismeretlenek is. Ez utóbbiak közé tartozik a Magyarország Felfedezői Hagyományörző Szövetség, amely 1989. szeptemberében alakult. Tagjai általános- és középiskolás fiatalok - jelenleg kb. 35 ezer fővel. A szövetség cégbírási jogú bejegyzett, hivatalos, önálló szervezet. Vezetői - közöttük sok pedagógus - mindannyian társadalmi munkában végzik feladataikat. A szervezet hagyományörző csapatokból, közösségekből épült fel. A csapatok neve kifejezi helyi hagyományait, (pl. Buda népe, Jász-kürt, Galga), illetve történelmi személyekhez kötődik, a csapatszám pedig megalakulásuk időrendiségét jelzi.

Jelszavunk: Pro Pátria! Egyenruhánk sűrű ing, kék nyakendő gyűrűvel és a kék Bocskai-sapka.

A szövetség célja: történelmi játékokkal, felfedező túrákkal, táborokkal, nemzeti, népi hagyománykincsre alapozó programokkal építeni, erősíteni a gyermekekben szülőföldjük: a magyar hazá iránti szeretetet.

Ennek érdekében néhány tevékenységi formát említek. A 3-4. osztályosok az Árpád népe törzs tagjaiként kapcsolódhatnak be a szövetség játékrendszerébe. A nagyobbak már felvételi próbát tesznek, amelynek neve: Pro Pátria. Ennek teljesítése után többféle, magasabb fokozatú próbára vállakozhatnak a gyermekek és vezetőik. Ilyenek például a vándor, táborverő, várfelderítő, igris, túzvédő, veszélyelhárító, stb.

1990. júniusában a boldogkői várban egy kurta hetet töltöttek el azok a gyermekek és vezetők, akik különösen érdeklődnek a honismeret, a várak története iránt. A találkozó során megismerkedtek a Zemplén turisztikai, néprajzi, történelmi értékeivel és a regéci várban (ahol Rákóczi Ferenc töltötte gyermekéveit) megalakították a Várfelderítők Törzsét. E speciális érdeklődés kielégítésére került sor az évközi vartúrákra és 1991. nyarán Sümegen a várfelderítők II. találkozójára.

A népi hagyományokat ápoló Igricék Törzse 1990. őszén alakult Galgahévízen. Az alakuló ülésre Nyírségtől az Órségig összesereglett vendégek részére a mi csapatunk adott műsort. Az igricék elsődleges feladatuknak a szülőföld megismerését, elődeik életének, szokásainak megbecsülését tekintik. A mi Galga-expedíciónk e munkát immáron 18 éve végzi.

A szövetség tagjai pályázatokon vehetnek részt, amelyeket több város vezetősége alapítványokkal támogat: a Pro Pátria

pályázat a Rákóczi szabadságharc, a Hős fiúk, Damjanich Vörössipkása az 1848-49-es forradalom és szabadságharc, a Pannónia öröksége pedig a dunántúli várak történetével foglalkozik.

A pályázatok keretében sikeres kutatómunkát végző gyerekek az alapítványt tevő városok vendégeként meghívást kapnak ezekre a történelmi helyekre, ahol izgalmas játékokkal idézik fel az egykori eseményeket. Az 1848-49. évi dicsőséges tavaszi hadjárat csatahelyeit keresi fel a hagyományörzők vörössipkás kerékpáros emléktúja. A nevezetes csaták időpontja és a tavaszi iskolai szünet szerencsés egybeesése lehetővé teszi, hogy az egykori vörössipkás honvédek nyomába szegődjünk és Jászberény-Tápióbecské-Zsámbok-Tura-Isaszeg-Vác útvonalon tisztelegjünk hős elődjaink emlékműveinél.

A résztvevők számára ezek az expedíciók nem csupán egyszerű kerékpártúrák, hanem olyan igazi felfedezőutak, amelyek a múlt eseményeinek felidézését, átélését is jelentik, hiszen a helybeliek izgalmas hadijátékok, próbák szervezésével teszik ezt felejthetatlenné a vendégek számára. Az utóbbi két évben tovább színesítette az expedíciót a Történelmi Lovas Egylet tagjainak korhű jelmezes részvétele is egy-egy megemlékezés színhelyén.

A próbákban, pályázatokon való részvételt módszertani segédanyagok, vezetői útítársak, igazoló füzetek és egyéb kiadványok segítik. A nemes célkitűzések és lelkesedés mellett fontosnak tartjuk gyermek és felnőtt vezetőink színvonalas módszertani felkészültségét, ezért megalakulásunk óta elsődleges célunk a vezetőképzés.

Gyermekvezetők részére őrtisztai táborokat, tanfolyamokat szerveztünk Jászberényben, Zánkán és Szabolcsban, a felnőttékre számára pedig törzstiszti tábort szerveztünk Heves megyében. A kormánytámogatás felhasználásával 1991. szeptemberében Sárospatakon házat vásárolt a szövetség, amelyben még e hónapban felavattuk a szövetség Bodrog parti Hagyományörzők Házát. Vezetőképzésünknek, határainkon túli csapatainknak, hazai közösségeinknek ad otthont új szövetségi házuk.

A Turai 2. számú Galga Hagyományörző Csapat egyidős a szövetséggel. Ezt jelzi a 2-es szám is. A mozgalom megalakulásának egyik bázisa volt a turai Galga-expedíció több mint másfél évtizedes munkája, amely már jóval korábban eltávolodott az úttörő mozgalom politikai céljaitól, munkaformáitól.

Csapatunk regionális jellegű, ami azt jelenti, hogy nemcsak turai, hanem galgahévízi és bagi gyermekek, vezetők is tevékenykednek munkájában, mintegy 120 fővel. Csapatunk több szövetségi várfelderítésen vett részt, de szerveztünk önálló várkutatást is Csóvárra, Szandára és Sirokra. Szilágyi Ákos hetedik osztályos tanuló személyében már várkapitányunk is van, ő ugyanis elnyerte a Szanda vár kapitánya címet.

Az elmúlt évben nagy rendezvényünk volt az I. Magyar Népijáték Olimpia megrendezése, amelyen az ország több hagyományörző csapata vett részt.

A közelmúltban - az országban először - Veszélyelhárító Zebra törzs alakult Turán 19 fővel, a gyermekek közlekedési baleseteinek megelőzésére. A közeljövőben alakul meg a "zebrák" országos parancsnoksága, így ez a kezdeményezés is országos jellegűvé válik.

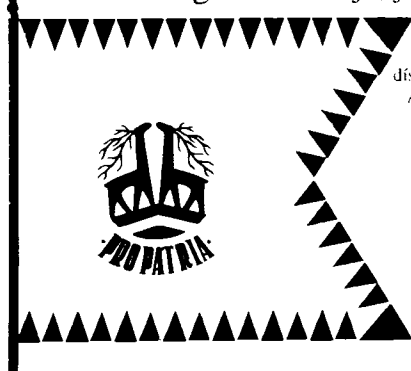
Nagy öröm számunkra, hogy pedagógus vezetőink mellett (6 fő) vannak nem pedagógusok is, mint például Vass Hajnalka, Válczóci András, Németh Ferenc. A csapatnál dolgozik több ifjvezető is, az ő tevékenységük országosan elismert.

Gyermekszervezetünk ugyan nem vallásos jellegű, de mélyrehatóan vallástisztelő. Kutatásaink során nem megyünk el szó nélkül az adott település egyházi vonatkozású történelmi emlékei mellett sem. Jelenleg például országos pályázatot nyerve diaporáma műsort készítünk Galga-völgy templomairól.

Szeretnénk, ha Turán is még több gyermek, osztály, szakcsoport, közösség és még több pedagógus kapcsolódna be szövetségünk munkájába. Kapuink nyitva állnak, mindenkit szeretettel várunk!

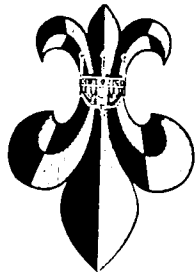
Takács Pál

Szövetségünk zászlója, jelvénye

A zászló formája a kurucokra, díszre 1848-49-re emlékeztet. A szarvasok a magyarság mondavilágát, nemzeti örökségünket szimbolizálják.

Ezzei, erkölcsi irányítók, nemzettudatunk kifejezője: a szövetség nyolc törvénye, amelyet közösségeink még keletével gazdagítanak, továbbá az eskü és az egyéni fogadalom.

KIS MAGYAR CSERKÉSZET TÖRTÉNELEM (kezdettől napjainkig)

I. rész

A cserkészlet 1907-ben Angliában Lord Baden-Powell vezetésével kezdődött. Kontinensünkön az indulás éve 1909 volt, amikor Baden-Powell egy fiú cserkészcsapattal körutat tett. 1910-ben Dr. Szilassy Aladár orvos kezdeményezésére létrejött az első magyar cserkészcsapat.

A katolikus és protestáns ifjúsági vezetők egyaránt nagyszerű, újféle nevelési lehetőségeket láttak a cserkészletben. Az első csapat két órsból állt, s a scouting for Boys útmutatásai alapján kidolgozott munkatervet követte. A fiúk lelki nevelését bibliakörökben Dr. Koczogh András végezte. Ebben az időben a "Zászlónk" című ifjúsági lap Izsóf Alajos szerkesztésében lelkesen programjába vette a cserkészmozgalom ismertetését és nagy érdemeket szerzett annak elterjesztésében. Ezen ifjúsági lap szerkesztőjének és lelkes vezetőgárdájának köszönhető, hogy a magyar cserkészlet mély erkölcsi tartalmával, vallásos világnézetével és fegyelmeztségével a világ élvonalába került. Rajtuk múltott az is, hogy a mozgalom, mely Angliában elsősorban az iskolán kívüli ifjúságot, sőt kifejezetten az utcagyerekeket akarta foglalkoztatni, nálunk inkább a diákifjúság körében talált talajra.

1912. december 28-án létrejött a közös magyar cserkész szervezet, a Magyar Cserkész Szövetség, Izsóf Alajos, Megyeresy Béla, Papp Gyula és Sik Sándor piarista szerzetes vezetésével. Hivatalos lapja az önállóan megjelenő "Ifjúsági testnevelés". Ez alkalommal szövegezték meg a Baden-Powell-i törvények tömör magyar változatát.

Baden-Powell zsenialitása abban rejlett, hogy minden nép képes volt a cserkészletet átvenni, fiai sajátos nemzeti kincsévé tenni. A magyar cserkészlet elfogadta a Baden-Powell-i alapelveket, a jellemes, egészséges, hasznos fiú ideálját. De ennél tovább ment; a nemzeti újjászülés zászlóvivője akart lenni.

CSERKÉSZEK

(részlet)

Haj, Ti fiúk, setét az éj,
Az ég homolkán fekete taréj,
Mi volna, ha mink, (messze még a hajnal)
Összeállnánk, raj a rajjal,
És építenénk éjszakára
Egy óriási sátorpalotát.

Magas volna, akár a Tátra,
És széles mint a Hortobágy
És megfújnánk a sátor előtt
A rajkürtön a gyülekezőt.
És minden magyar ember hallaná,
És sátrunkat sátrának vallaná.

És jönné mind, mind csapatostul,
Könyvestül, kardostul, szerszámostul,
S mint puszta karámban nemes paripák,
Úgy bújnak össze a sátor alatt,
És virrasztanánk együtt a nagy vigiliát,
Amíg mozdul a virradat.

(Sik Sándor 1931.)

Sokan sokáig ellenezték a cserkészletet. Angol mintával, túlzott vallásossággal, hazafiassággal vádolták őket. Többen egy német ifjúsági mozgalom katonás jellegű szervezetét jelölték meg követendő példának. Mozgalomukban a világias szellem érvényesült. Ezek követői hozták létre a Magyar Órszem Szövetséget. Ez volt a cserkészlet vetélytársa, ami főleg a liberális körök támogatását élvezte. 1913-ban egyesült a két szervezet és létrejött a cserkész-Órszem Szövetség.

A világháború kitörése pillanatában már országos jellegű volt a mozgalom. A háború nem szüntette meg, de komolyan gátolta a cserkész nevelő munkát. A vezetők nagy része bevonult katonának. A cserkészek küldetésüknek megfelelően sok szép és hasznos munkát végeztek a mentőállomásokon, kórházakban. Tudakozó irodát szerveztek, aminek közreműködésével 20 000 elszakadt családtagot segítettek egymáshoz. A háború végén előállt zűrzavaros állapotok ellenére, 1918. december 1-én újra megkezdte munkáját a Magyar Cserkész Szövetség, Morvay Győző vezetésével. Kun Béla és társainak márciusban kezdődő diktatúrája miatt az órsók csak titokban, magánlakásokon jöttek össze. A tanácsköztársaság bukása után ismét szabadon működhetett a cserkészlet, ami önálló társadalmi szervezetté vált, és a belügyminisztérium ellenőrzése alá került. A lelki egységet a krisztusi világnézet alkotta. A katolikus és protestáns vezetők egyaránt lelkesen a cserkészmozgalom mögé álltak.

A 20-as évek elején a legtöbb városban működött cserkészcsapat. A vici cserkészlet is fejlődésnek indult. 1923-ban már 10 000 cserkész tábora volt. Sor kerülhetett az első külföldi utazásra is Angliába, amihez az anyagi fedezetet gróf Teleki Pál főcserkész biztosította. Az első két évben a Magyar Cserkész Szövetség keretén belül működött a leánycserkészlet, ami a női lélek sajátosságaihoz alkalmazkodva óhajtott szolgálni.

Amíg a fiú cserkészlet a magyar fiúból felnövő férfit nevelte a szebb magyar jövő egyik pillérévé, addig a leánycserkészlet a magyar leányból felnövő asszonyt szánta másik támaszoszlopul. "A cserkész név a mindig tökéletesedő és hazájában az Isten országáért munkálkodó ifjút jelenti, és ez az ifjú fiú, lány egyaránt."

Bagó Eszter - Tóth S. Péter

Az ifjúsági hittanos csoport kulturális tevékenységének elismeréseként, illetve a jövőbeli hasonló célok, tervek elérésére a Lakitelek Alapítvány - elfogadva a benyújtott pályázatukat - 35 ezer Ft-ot ítélt részükre. A pénz egyrésze az induló cserkészletet is segíteni kívánja. A hírt az Új Magyarország február 19-i száma tette közzé.

A szerkesztőség megjegyzése:

Gratulálunk, és várjuk az új színdarabokat, műsorokat!

Ide kívánczik még az a hír is, a csoport meghívást kapott Egerből a Gazdag Ifjú c. zenés darab székelyházi bemutatására. Reméljük, hogy Hatvan, Jászberény, Tura és Galgahévíz után itt is nagy sikerrel fognak szerepelni.

BEMUTATJUK ELSŐ OSZTÁLYOSAINKAT

1.a. osztály (26 tanuló: 16 kislány és 10 kisfiú)

Bagó Tímea	Kállai Erika
Bangó Tibor	Kátai Zsolt
Buliska Mária	Kelemen Réka
Dajkó Zoltán	Liszkai József
Dénes György	Liszkai Zsuzsanna
Duka Szilvia	Oláh Alíz
Farkas Balázs	Rudas Csilla
Farkas Ferenc	Sima László
Garamszegi Krisztina	Szénási Gábor
Gólya József	Szovics Berta
Gregán Ildikó	Tóth Gabriella
Imolya Judit	Tóth Zs. Márta
Ivacska Ilona	Varga Katalin

Félévkor:

Jó ütemben fejlődik: 10 gyermek. Megfelelő ütemben 8, lassú ütemben 5, nem kielégítő ütemben fejlődik: 3 gyermek. Félévkor folyamatosan és szóképekben olvasott 18 gyermek. Betűzgetve olvasott 5, nem tudott olvasni (jelenleg sem) 3 gyermek. Ők vizsgálat alapján ősszel a kisegítő tagozatra mennek. Három tanuló évet ismételt az idén. Közülük 2 jól halad, egy a speciális tagozaton tanul ósztól. Az osztály többségének a matematika jól megy. Helyesírásuk is jó, de a szépírást még gyakorolniuk kell.

(Osz. t.: Kiss Jánosné)

1.b. osztály (25 tanuló: 16 kislány és 9 fiú)

Baráth Balázs	Rácz Ernő
Bazán Csaba	Rácz Renáta
Benkő Bernadett	Sápi Veronika
Breják Balázs	Seres Erzsébet
Csorba Tamás	Suba Nóra
Kanalas Bea	Szénási Erzsébet
Kátai Ildikó	Szénási Ferenc
Kátai István	Szénási Gábor
Köles Katalin	Szűcs Ilona
Költő Mária	Tellér Szabolcs
Mátrai Gizella	Tóth Viktória
Radics Erzsébet	Varga Viola
Radics Ilona	

Félévkor:

Jó ütemben fejlődik: 12 gyermek. Megfelelő ütemben fejlődik: 6 gyermek. Lassú ütemben fejlődik: 6 gyermek. Nem kielégítő ütemben fejlődik: 1 gyermek. Félévkor egy tanuló kivételével mindenki olvasott. Az előbb említett egy tanuló az Áthelyező Bizottság vizsgálatán megjelent és a kisegítő iskolába áthelyezték. Munkatempójuk kicsit lassú. Írásuk lehetne szebb.

(Osz. t.: Kókai Sándorné)

1.c. osztály (24 tanuló: 14 kislány és 10 kisfiú)

Baranyi Miklós	Oroszi Krisztián
Farkas Hajnalka	Püspöki Györgyi
Farkas Rozália	Radics Elvira
Fekete Zoltán	Tóth Edina
Hegedűs Zsuzsa	Tóth G. József
Horváth Éva	Tóth Lfvia
Kátai Tibor	Válóczi András
Kuti Judit	Vidák Anita
Lukács Krisztián	Vidák Eta
Maldrik Zsuzsa	Vidák Károly
Marinka Anikó	Vidák Nikolett
Ocsovai Péter (hosszú ideig beteg volt)	Vilhelm Tamás

Félévkor:

Jó magaviseletű, szorgalmas gyerekek. Gyorsan beilleszkedtek az iskolai életbe. Már el tudnak olvasni rövidebb verseket, meséket. Szeretik a játékos tanulási feladatokat. Szépen énekelnek. Űgyesen rajzolnak, festenek, tornáznak. Képességük, szorgalmuk szerint különböző tanulmányi eredményt értek el. 13-an jó ütemben fejlődnek. 4 tanuló megfelelő ütemben fejlődik, 4-en lassú ütemben fejlődnek, nekik több szorgalommal kell tanulni. 2-en nem megfelelő ütemben fejlődnek. Az első közös szereplésünk a Mikulás ünnepség volt, ami jó hangulatban telt. A farsangi bálra ötletes jelmezekkel készültek. Továbbra is sok munka és feladat vár a gyerekekre.

(Osz. t.: Nagy Józsefné-Kollár Márta)

1.d. osztály (24 tanuló: 14 kislány és 10 kislány)

Barczy Mária	Pintér Máté
Csorba Richárd	Piroska Ákos
Diós Péter	Rácz Erzsébet
Farkas Andrea	Rácz István
Jónás Zsuzsanna	Sára Orsolya
Kanalas Klaudia	Szabó Éva
Kállai Csaba	Szénási Léna
Kátai Balázs	Szécsényi Blanka
Kovács Tibor	Tóth Erika
Kuti Georgiana	Tóth Eszter
Láng Martin	Újvári Máté
Mihályfi Szandra	Vasas Anett

Félévkor:

Jó ütemben fejlődött: 12 gyermek. Megfelelően fejlődött: 6, lassan fejlődött: 6, lemaradt a tanulásban: 1 gyermek. (Ő jövőre speciális osztályba kerül)

Kedves, játékos gyerekek. Folyékonyan, vagy szóképekben jól olvas 14 gyerek. Közülük ketten idegen szöveget is tökéletes folyékonyan. Betűzgetve olvas 8 gyerek. 2 tanulónál nagyobb nehézséget okoz a betűk felismerése is. A tanulók többsége szépen, jól ír, jól számol. Matematikából 5 gyerek gyöngébb.

Egy kislány súlyos beteg, ezért ő napi 2 órát tanul a többiekkel.

Iskolakezds előtt a Nevelési Tanácsadó 8 gyereknél jelezte az osztályból, hogy fokozott figyelmet, egyéni bánásmódot igényel.

(Osz. t.: Szilágyi Mária)

ÖTÖDIKESEINK

5.a.

Huszonnégyen "váltunk neki" a felső tagozatnak, amellyel sokat ijesztgettek és biztatgattak bennünket. Úgy éreztük könnyen ment a beilleszkedés, jól érezzük magunkat, a nyak között, tanárainkat is hamar megismertük, megszerettük.

Véleményünk szerint kissé "cserfes", de tisztellettudó, szeretetet adó és szeretetre vágyó kedves kis osztály az 5. a. A félévi eredményünk közepes: nincs kitűnő tanuló, de sokan értek el jó vagy annál kissé jobb eredményt.

A néhány gyengébb tanulót közösen egymást támogatva segítjük át a nehézségeken.

Reméljük közösségi munkával a tanulásban is helyt tudunk állni, és sikerrel sajátítjuk el a továbbtanuláshoz és az emberré-váláshoz szükséges ismereteket!

(Osztályfőnök: Békési István)

5.b.

Osztálylétszám: 26 fő, - 10 lány, 16 fiú.

Vidám, kedves, lelkes társaság. Szívesen tevékenykednek az iskolai rendezvényeken. Tanulmányi téren elég nagy eltérések mutatkoznak: kb 10 fő tartozik a jobbak közé, 8 fő közepes képességű és sajnos 8 fő a félévi bizonyítványban elégtelent is vitt haza. Az utóbbiakra az elkövetkezendő időben nagyon nagy munka vár.

A tanulás mellett természetesen a pihenésre, szórakozásra is szakítunk időt: terveink között szerepel színházlátogatás, kerékpártúra, buszkirándulás stb.

A szabadidőben sokan sportolnak, (van aki versenyszerűen is), számítástechnika szakkörre járnak, zenét tanulnak vagy más hobbinak hódolnak.

(Osztályfőnök: Sára Péterné)

ÖTÖDIKESEINK

5.c.

Huszonnégy egészséges, vidám ötödikes. Sokan jöttek 3 gyermeket nevelő családból. Ez érezhető, társas kapcsolataikban. Segítőkézség, egészséges rivalizálás jellemzi őket, tudnak örülni egymás sikerének, segítenek a bajba jutottaknak. Sok a kiváló képességű közöttük, ők jól terhelhetők. Mindnyájan tanulnak, képességeiknek megfelelően teljesítenek. (Jó lenne, ha ezt a mondatot évek múlva is leírhatnám!)

A délelőtti órák után szakkörökben, művészeti csoportokban bontakoztatják tehetségüket. Van, aki szépen beszél, más gyönyörűen zongorázik. Táncolnak, énekelnek, tornáznak. Jó velük dolgozni.

A tanév során jártunk múzeumban, részt vettünk rendhagyó órákon. Hamarosan színházba megyünk. Néhány év múlva az iskolai versenyek győztesei között olvashatunk róluk.

(Osztályfőnök: Horváth Zoltánné)

GONDOLATOK

Mennyit beszélnek, sőt mennyit kiabálnak magyarságról és nemzeti szellemről azok, akiknek semmi érzékük és semmi közük az igazi magyar kultúrához, annak gazdag múltjához, ez örök jelenhez, amely nem tulipánmozgalomban és nem turáni hacacaréban nyilatkozik meg, hanem elsősorban nagy magányos és meg nem értett, sőt félreértett vagy éppen üldözött és kivert szellemek, Bolyaiak és Madách, Vajda János és Péterfy élete művében. Persze, ezek megérzéséhez és fölértéséhez, méltánylásához és követéséhez valamivel több kell, több ész és több lélek, hogy úgy mondjam géniusz, mint a nagy pipájú, keves dohányú fajelméleti kuruckodáshoz, amelyet leginkább idegenből ideszakadt jövevények, hogy ne mondjam jöttmentek végeznek jó ügyszó méltatlan buzgósággal és tudatlansággal. (...)

Madách valóban európai szellem volt, aki a magyar költészet egyik első remekét megírta - és abban Hunyadi, a kereszt első hőse nevének futó említésén kívül semmi nemzeti vonás vagy vonatkozás nincsen, kivéve azt a csekélységet, hogy az egész mélységes és magasztos emberi tragédiát az a nemzeti tragédia sugallotta a sztregovai remetének, a magyar Goethének, amelynek ő maga is szenvedő és börtönviselt hőse volt. Igenis, Madách megmutatta, hogy lehet írni magyar remekművet, világra és örök időkre szólót, anélkül, hogy a költő magyarkodnék.

Juhász Gyula
1922.

A TURAI FIATALOK KLUBJA

Már régóta foglalkoztatott egy olyan fórum létrehozásának gondolata, amely teret adna nyitott gondolkodású, tartalmas kikapcsolódást igénylő fiataloknak.

Az elméletből aztán gyakorlat lett, hiszen 1992. januárjában létrejött a turai **MOST-klub**.

A kezdeti szervezési nehézségek után kialakult egy kisebb társaság 8-10 fővel.

Zenehallgatás mellett szívesen beszélgetünk mindennapi dolgainkról, megismerkedünk egymás műveivel, legyen az vers, fotó, iparművészeti tárgy, festmény, stb., vagy egyszerűen csak összeállunk, és játszunk valamit.

Természetesen komoly elképzeléseink vannak a jövőt illetően, pl.:

- színjátszó kör létrehozása,
- zenekarok fellépési lehetőségének biztosítása,
- tehetséges fiatalok munkáinak kiállítása a Művelődési Házban,
- előadások, színházlátogatások megszervezése,
- piacteremtés a MOST - tárgyakkal,
- a MOST-klub videokölcsönzője, stb.

**Ha kedvet kaptál, és vannak ötleteid,
Téged is szeretettel várunk!**

**A klub minden pénteken
este 18 órától működik a
Művelődési Házban.**

Tordai László

GRATULÁLUNK !

OKLEVÉL

Az 1991/92. tanévi DIÁKOLIMPIA
megyei bajnokságán
TURAI ÁLT. ISK.

_____
NÉV _____ tanulója

_____
KÖRVERSPOKTOS
LEÁNY TÖRNY sportág

_____
CSAPAT versenyszámában

_____
l. helyezést ért el

NAGYVÖRÖS, 1992. FEBR. 23.

Németh László

AZ 1992. II. 23-ÁN TARTOTT MEGYEI TORNAVERSENY RÉSZTVEVŐI.

I. Korcsoport

Békési Nikolett 3.o.
Bíró Szilvia 2.o.
Galambos Edit 4.o.
Jónás Zsuzsanna 1.o.
Kovács Éva 3.o.
Tóth Mária 4.o.
Varjú Edit 3.o.

II-III. Korcsoport

Boda Klára 7.o.
Kuti Marietta 8.o.
Szabó Andrea 8.o.
Szilágyi Anita 8.o.
Szilágyi Gyöngyi 6.o.
Tóth Éva 5.o.

Tartalékok

Kovács Ágota 5.o.
Borbás Enikő 8.o.

Felkészítő tanárok:

Varjú Mihályné vezetőedző
Tóth G. Erzsébet edző

új név, új remények a turai sportnak!

TKSC - azaz TURA KÖZSÉGI SPORT CLUB

1992. 02. 09-én a turai Vörös Meteor Sport Club (VMSC) vezetőségválasztó közgyűlése volt a Művelődési Házban.

A vezetőség nevében **Sára András** megbízott elnök beszámolt az elmúlt év tevékenységéről. A kicsengése az volt, hogy Turán a sport nehéz helyzetben van. Sajnos önerőből, valamint szponzorok hiánya miatt nem tudják magukat fenntartani. Az 1991-es évet veszteséggel zárták. A sportolási lehetőség csak a labdarúgásra korlátozódott. Játékosok száma is igen kevés - serdülő, ifi és felnőtt -, s éppen hogy ki tudják állítani a mérkőzésre a létszámot, minimális tartalékkal.

A jövőben nagyobb odafigyeléssel, jobb szervezéssel, nem utolsósorban megalapozott gazdasági háttérrel, valamint a sportolási feltételek fejlesztésével szükséges foglalkozni. Anyagi támogatás csak az önkormányzattól várható.

A beszámolót még kiegészítették:

- **Kis László** ügyvezető elnök, aki kérte, hogy a jövőben a fiatalok nagy számban vegyék igénybe a sportolási lehetőségeit, s ennek értelmében munkálkodjanak a leendő sportvezetők.

- **Zséli István** elnökhelyettes az egyesület aktuális változtatásait - név(TKSC), alapszabály, önkormányzati segítség igénybevétele, stb. - vázolta.

- **Gregóri Józsefné** gazdasági vezető az 1991-es év pénzügyi mérlegét ismertette igen részletesen.

Ezután következtek a hozzászólások, melyekből kitűnt, hogy a sportszerető közönség figyelemmel kíséri és szívén viseli a sportot. Szeretnék, ha a jövőben még eredményesebb sportélet alakulna ki a községünkben. Itt kell megjegyezni, hogy a csapatok a megyei II. osztályban: a felnőttek hatodik, az ifik szintén hatodik; a serdülők pedig igen eredményesen a második helyen végeztek.

Tekintettel arra, hogy a - tavaly szeptemberben megbízott - vezetőség mandátuma lejárt, ezért **Jónás Sándor**, a gyűlés levezető elnöke felkérte a közgyűlést az új vezetőségi tagok megválasztására.

Ennek megfelelően az alábbi személyek kaptak bizalmat:

Sára András (elnök),
Zséli István (elnökh.),
Tóth János (ügyvezető elnök),
Lajtos János (szakosztályvezető),
Gregóri Józsefné (gazdasági vezető),

Szilágyi Gábor

Tuka János,
Sára József (Táncsics M. út),
Sára József (Árpád út),
Tóth Péter László,
Szilágyi József.

Kiss László nem vállalta már a vezetőségi tagságot, ezért mint tanácsadó működik tovább a Clubnál. Köszönet az eddigi, közel 30 éves tevékenységéért. Reméljük, hogy tanácsadóként továbbra is a turai sport fellendítéséért fog fáradozni.

Az eredményesebb munka érdekében létrehozták az Elnörszobát Bizottságot s tagjainak az alábbi személyeket választották meg:

Pásztor László (Ell.Biz.elnöke),
Kis András,
Pásztor Péter.

Továbbá megszavazta a közgyűlés az egyesület (régij) új nevét: **TURA KÖZSÉGI SPORT CLUB**; a Club színeit, újra a régi **kék-sárga**; valamint az alapszabály módosításokat.

Az új elnökség megköszönte a közgyűlésnek a bizalmat s megígérte, hogy fejleszteni fogják a sportolási lehetőségeket, biztosítják Tura község lakóinak a sportoláshoz szükséges feltételeket. Szeretnének többek között kézilabda- és tenispályát kialakítani, a világítást korszerűsíteni, a szociális ellátottságot bővíteni. Várjuk az aktív és - mielőbb - eredményes tevékenységüket, melyekhez sok sikert kívánunk.

Öröm volt hallani, hogy jelentkeztek a megalakuló női kézilabda csapat aktivistái (**Lajkó Erika**, **Tóth Erzsébet**), akik kérték, hogy biztosítsák a lányok(nők) részére is a sportolási lehetőséget.

Jó lett volna, ha a Turán működő kispályás labdarúgók képviselői is megjelentek volna és hallatták volna szavukat.

Remélem a közeljövőben az új vezetőséget többen meg fogják keresni, hogy a lehetőségekkel élve különböző sportolási igényüket benyújtsák. Gondolok a futballon kívül pl.: asztali teniszre, atlétikára, stb. Élünk a lehetőséggel mert a sport az egészségünket védi, felfrissít és nem utolsósorban szórakoztat (aktív szereplőit és nézőit), amire a mai időkben mindannyiunknak - időseknek és fiataloknak egyaránt - szüksége van.

Pásztor László

SZÉKELYFÖLDI FUVÁLKÁTOR

1992. február 7-én Turán járt Bondor István kémia-fizika szakos tanár, kerületi tanfelügyelő Székelyudvarhelyről. Megtekintette az iskolát, átadta az erdélyi megajándékozott iskolák köszönetét. Tárgyalást folytatott az iskola igazgatójával, a későbbi kapcsolattartás lehetőségeiről.

Szerkesztőség

"Keves Igazgató Úr, Kedves Kollégák,
Kedves Gyerekek!"

Az Ivói 1-es számú Általános Iskola igazgatója, tantestülete az iskola tanulói nevében megköszönjük ajándékukat a televíziót, a ruhaneműt, a sok szép irodalmi könyvet és játékokat.

Mi csak hálával és szeretettel gondolunk Önökre mert mi igazán érdemtelenek voltunk.

A tévét még nem tudjuk használni, mert még nem kötötték be a villanyt, de reméljük, hogy a tavasz folyamán bekötik.

A jó Isten fizesse meg Önök ajándékát. Minden egyes gyerek gyűjteményét és jóakarátát.

Ha Erdélybe jönnek keressenek föl minket a Hargita tövében, legalább szállást és 1,2 napi vendéglátást mi is biztosítunk.

Sok, sok szeretettel az Ivói Általános Iskola igazgatója, tantestülete és az összes tanuló nevében.

Ivó, 1992. Január 25.

Lukács Dénes
igazgató tanító

IMA ÖNKÍVÜLETBEN

Uram! - a virágok elsríták hajukat
és nincs már egy józan égitest!

Uram! - fekete a harmat
és hogy vihognak a fellegek!

Uram, ott, messze-messze fenn
látok egy imára kulcsolt kezét...

Vajon belefér-e az arcom?

...Uram, hozd Őt közelebb!

Elhagyott szerető panasza

...dalait egy új asszony

szeméből lopja,

s belecstp velük álmaimba...

Barabás Enikő XII.A.

VISSZAVONHATATLAN

Elmentem, mert a mama köténye
rácokat vetett, és

eszembe jutott a tenger.

Elmentem, de láttam,

hogy a habok töredezett fogakkal,

mohón harapják a Napot.

Megjöttem, de már csak

egy kötényt találok

kisimulva, az ázó csöndben.

Barabás Enikő XII.A.

KI SEGÍT?

Ki érzi velem a csöndet?

Megfáradt világ lecsüngő kezét ki látja?

Karóba húzott lélekről ki hallott?

Buta kérdésekre választ ki ad?

Ki építi újra összetört lelkem?

Ki szedi össze széthullott versem?

Ki merészel gondolatot lopni,

hasbarúgni, szétzúzni, tiporni...

Kit érdekel, hogy ez a vers nem az,
ami szeretett volna lenni?

Egyikre sem tudsz választ adni...

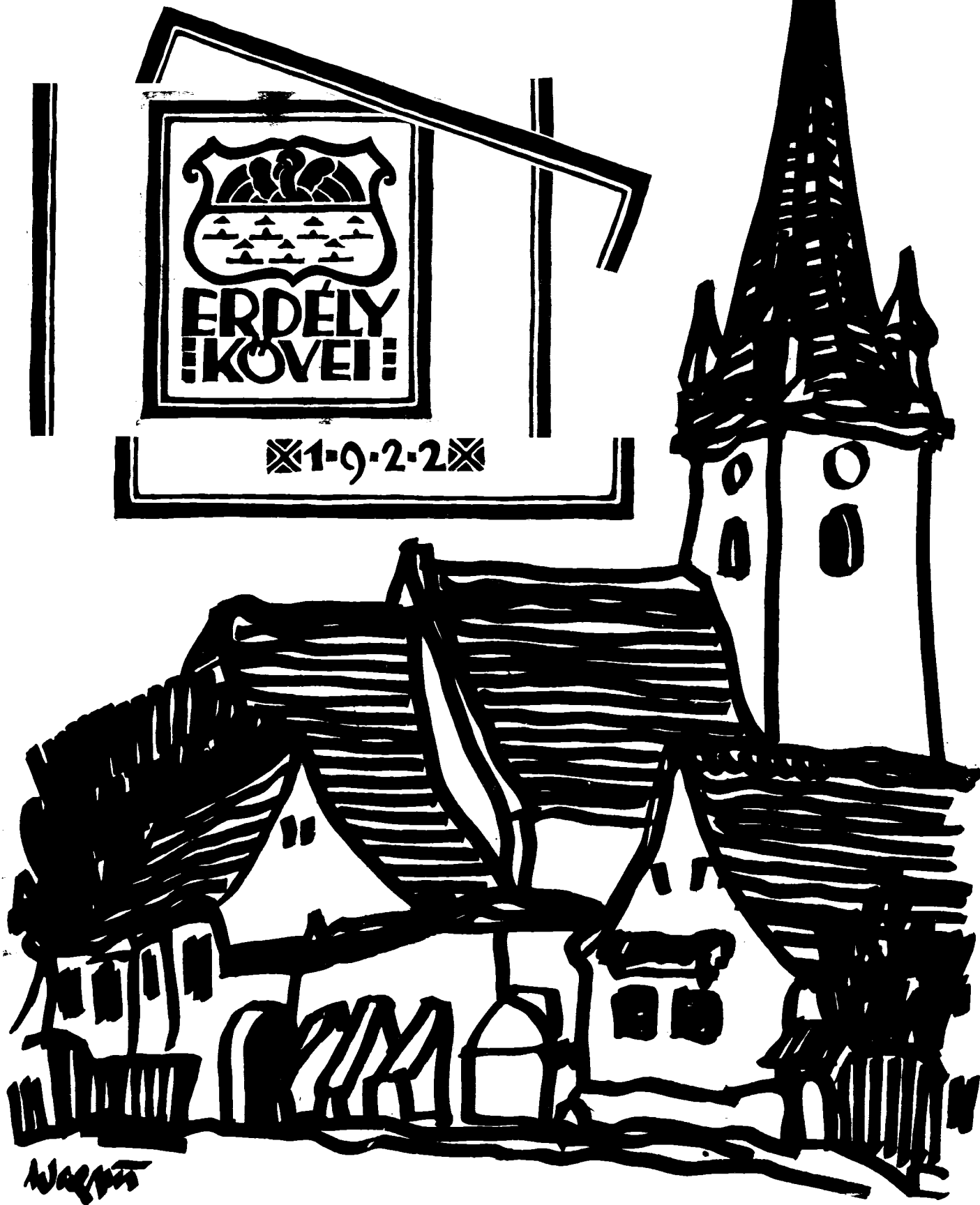
Szóke Erzsébet XII.A.

Átvétel az ÉBREDÉS c.
székelyudvarhelyi iskolai lapból

"NEMZETI SORSIRÓNIA"

A szlovákiai (magyar) "Együttélés" mozgalom
Iosonci szervezetének ajándéka

VÁSÁROLJON ÉRTÉKET - FÉLÁRON!

KATOLIKUS TEMPLOMOK MAGYARORSZÁGON

1991-ben jelent meg első ízben a szép kiviteli színes fotóalbum, melynek 300 oldalán több mint 600 fénykép tárja eléink hazánk legszebb katolikus templomait. A kötet bemutatja a templomszentelés rítusát, a kegytárgyakat és a legfontosabb szertartásokat. Képet kapunk a magyarországi templomépítészet történetéről, a főbb stíluselemekről.

Az érsekségek szerint tagolt kötet legnagyobb élményét a varázsos képek adják a többszáz éves és a nemrégén készített templomokról.

A könyv kötve 1.500.-Ft áron jelent meg. Most lehetőség van arra, hogy 750.-Ft-ért - részletre - megvásárolhatja az olvasó a könyv fűzött változatát. Aki április 30-ig csekken befizet 350.-Ft-ot, szeptemberben kézhez veheti a kötetet. Ekkor kell a maradék 450.-Ft-ot átadni.

Érdeklődni és csekket kérni az általános iskola könyvtárában lehet.

A szép kiállítású könyv karácsonyi ajándéknak is ajánlott.

Szarvas László

A cigányok útja hazánkig.

Február 24-én iskolánkban járt K a r s a i Ervin cigány származású tanár, műfordító, aki a cigányok történetével, hagyományaival és főleg nyelvvel foglalkozik. Több évtizedes kutatómunkája alapján a következő adatokat tudtuk meg tőle.

A cigányok i.u. 1000 körül indultak el India észak-nyugati részéből az "öt folyó" környékéről. Az 1100-as években értek Görögországba. Itt viszonylag hosszú időt töltöttek. A görögök megbecsülték, sőt tisztelték a cigányokat, mert jó muzikusok és egyes mesteremberek voltak.

Ekkor még a cigány nyelv egységes volt. Ezt nevezzük az úgymond irodalmi nyelvnek. Mivel huzamosabb ideig voltak itt, komoly kapcsolat alakult ki a görög nyelvvel és kultúrával. Több azonos szó van a cigány és a görög nyelvben. Pl.: dromút, luludyi-virág, fórv-vásár.

A török támadás miatt Görögországból az 1400-as évek elején indultak el Horvátországon keresztül Magyarországra. Ide 1423-ban értek egy cigány király és három herceg vezetésével.

Zsigmond király önrendelkezési jogot biztosított a cigányoknak. Menlevelet adott nekik és biztosította védelmüket. Kezdetben itt is megbecsült mesteremberek (főleg kovácsok) és muzikusok voltak. Később az állandó hadakozások miatt a magyar állam nem ért rá a cigányokkal foglalkozni. Európa más részein viszont igen megharagudtak rájuk, mert ők szabadon járhattak-kelhettek a világban, míg a feudalizmus embertelen törvénye - a röghöz kötöttség - miatt a parasztok nem. Talán innen ered a "paraszt-cigány" ellentét. Magyarországon az 1600-as években volt az első csapás a cigányok ellen. Megtiltották, hogy cigányul beszéljenek. Aki cigányul megszólalt, kivágták a nyelvét! A megszületett cigánycsecsemőt elvették az anyjától, nevelőszülőkhöz került. Így egy-két emberöltőn keresztül a cigány nyelv feledésbe merült.

A Görögországban maradt cigányok 1859-ben léptek az ország területére. Ők az ún. oláh cigányok, akiknek sikerült megőrizniük kultúrájuk egy részét és a cigány nyelvet. Az oláhok különböző törzsekben jöttek. Egy-egy törzs, egy-egy foglalkozást jelentett. Pl.: üstfoltozók, köszörűsök, fafaragók, stb.

A teknővájó cigányok az 1400-as évek elején Románia területén maradtak. Innen a XVII. században jöttek át Magyarországra. Természetesen ők sem beszélhettek cigányul. Ők ma is a XVII. századi román nyelvet beszélik. Vándorlásuk alatt rengeteg mesét, mondát, népdalt tanultak egymástól.

Karsai tanár úr előadása végén izeltől elmondott egy pár népmesét, az igen gazdag cigány mesevilágból.

Lakatos Gyula

BESZÉDHIKÁK AZ ÓVODÁS KORBAN

A beszéd az emberi érintkezés legfontosabb eszköze. Mindannyian tudjuk, hogy a beszédes embereknek a társadalom minden területén könnyebb, míg a kevés beszédű, vagy hibás beszédű emberek nehezebben tudnak kapcsolatot teremteni.

A beszéd már a csecsemőkorban fejlődésnek indul eleinte gógicsélés formájában, majd egy éves kor körül az első értelmes szavakat is kiejti a gyermek. Ez egyénenként, persze változhat, de ha 2,5-3 éves kor körül még nem beszél a gyermek megkésett beszédfejlődésről van szó, és szakember (orvos, logopédus, pszichológus) segítségét kell kérni.

Az első szavak sokszor még nem tisztán ejtettek, ez a beszélőszervek tökéletlenségéből adódik. Ahogy ezek a szervek tökéletesednek, úgy tisztul a beszéd. Fontos, hogy iskolás korig minden kisgyermek a magyar nyelv szabályainak megfelelően beszéljen, mert a beszédhibák egy része az olvasás-írás tanulásában gátolja a gyermeket. Ezért a nagycsoportos óvodásokat tanév elején meg szoktam hallgatni, és ha pöszeséget tapasztalok logopédiai kezelést javaslok.

A tapasztalat azt mutatja, hogy ha több hang is hibás, már célszerű középső csoportban elkezdni a logopédiát, hogy biztos legyen a tiszta beszéd az iskolakezdésre.

Sokszor megkérdezik a szülők, mi okozza a beszédhibát. Az elmúlt 10 év során Turán a következő okokat véltem felfedezni. Gyakran előfordulnak veleszületett fejlődési rendellenességek. Komolyabbak (nagyothallás, mozgássérülés, ajak- és szápadhasadék, értelmi elmaradás, stb.) és kisebb beavatkozással kivédhetők (fogfejlődési rendellenességek, harapási rendellenességek, nyelvféklenővések, stb.)

Fontos, hogy a beszédben résztvevő szervek izomzata megfelelő fejlettségű legyen. Sok anyuka nem is sejti, hogy szoptatás és a beszédfejlődés szorosan összefügg. A szopáshoz azok az izmok kellene, amelyek később a beszédhangok kiejtésékor is dolgoznak. Ugyanakkor a cumi és az ujjszopás nincs jó hatással a beszélőszervekre, mert a felső állkapcsot előre nyomja, a szemfogakat deformálja. Ezeknél a kisgyerekeknél gondok lesznek a fogsor záródásával, pedig néhány magyar mássalhangzó csak akkor szabályos, ha az alsó és felső fogsor össze tud zárni (sz, z, c, zs, cs).

Kiemelném még a nyelvféklenővést, mert minden évben akad néhány óvodás, akinél kiderül, hogy az "l" és "r" hangokat azért nem képes tisztán ejteni, mert a nyelvféklenővés megakadályozza a nyelv fölemelését és szápadláshoz. Kis orvosi beavatkozással ez a rendellenesség megszüntethető, de maga a nyelvfék

felvágás még nem jelenti azt, hogy azonnal peregni fog az "r", hiszen a lenövés miatt a nyelv a nyelvizomzat nem fejlődhet megfelelőképpen. Ilyenkor kezdődik a logopédiai munka.

Sokszor nincs anatómiai eltérés, mégis beszédhibás a gyerek. Oka lehet ennek a gyermek környezete is. Sok felnőtt gúnyogva, selypítve beszél a selypítő gyerekhez, annak mintegy megerősítve a beszédhibáját.

Azt is gyorsan megérzi a gyerek, ha tetszik a szülőnek a pöszeség. Ebben az évben is akadt apuka, aki azért nem akarta kijavítani gyermeke beszédhibáját, mert neki így tetszik a kisfia. Valóban nagyon aranyosak a kicsi gyerekek, ha selypítenek, de ugyanezek a picinyel gyorsan megnőnek, az iskolában csúfolni fogják, serdülőkorában komoly lelki problémái lesznek a beszédhibája miatt, és talán még felnőttnek is sérült ember lesz.

Az is gátolja a beszédfejlődést, ha külön szótára van a kicsinek. Ugye ismerjük mindnyájan, hogy a kisgyerek nem sétálni megy, hanem "ta", a leves nem forró, hanem "zsizs", nem ebédet kap, hanem "papát" és még folytathatnám. Ha már mindenképpen dupla szókinccsel terheljük a gyereket, inkább idegen nyelven mondjuk, mert ennek a halandzsa nyelvnek nincs értelme.

Azért beszélek a pöszeségről mindig, mert ez a leggyakrabban előforduló beszédhiba. Dabogó, hadaró óvodások is akadnak, de ritkábban. A pöszeségről egy kicsit részletesebben is szólnék. Minden szülő előtt, ha gyermeke egy bizonyos hangot egy másik hanggal felcserél (pl. a k helyett t hangot mond, sz helyett s-t, r helyett j-t stb.), akkor a gyerek pösz. Nehezebb felismerni a hangtorzítást.

Sokszor a pályaválasztásnál derül ki, hogy nem tiszta a gyerek "sz" hangja, vagy "s" hangja, ezért nem lehet óvónő, tanító, színész, stb. Előfordul, hogy a szülő meglepődik, kételkedik, mert ő nem hallja a hibát. Pedig a beszédjavításnak óvodás korban van itt az ideje, minél később kezdjük el, annál kisebb a valószínűsége az eredményességnek.

Ugye mindnyájan ismerünk felnőtt beszédhibásokat, akik semmiképpen nem tudják már a hibát kijavítani. Óvodás korban sem könnyű. A gyermeknek nagy szüksége van, hogy a szülő segítse, rendszeresen gyakoroljon vele, mert kemény munka van minden eredmény mögött. Ne hagyjuk ebben a komoly erőpróbát jelentő feladatban egyedül, mert csak kevés kisgyerek képes rá, hogy gyakorlás nélkül is kitisztuljon a beszéde. Ehhez kérem minden logopédiás gyermek szülőjének nagyfokú együttműködését és segítségét.

ANYAKÖNYVI ADATOK

1992. február hóban

Születés

Balog Adrián
 Horváth Tibor Roland
 Kátai Marianna
 Lingurár Illés
 Liszka Márton
 Maczkó Szilárd
 Nagy Alexandra
 Nagy Kriisztján
 Sima Dávid
 Sima Zsombor
 Sümegi Zsófia
 Tábk Emese
 Tóth-Gáspár Zeuzsanna

Házasságkötés - nem volt**Halálozás**

Farkas Dezsőné sz. Palócz Mária
 Gólya László
 Juhász Péterné sz. Tóth-Zelga Erzsébet
 Kiss András
 Kiss Istvánné sz. Seres Júlianna Franciska
 Pásztor Péterné sz. Tóth-Antal Ilona
 Seres János
 Tóth Józsefné sz. Sára Mária
 Varga Józsefné sz. Sallai Erzsébet
 Vida Györgyné sz. Angyal Mária

ÉRDEKEGYEZTETŐ FÓRUM

A községháza tanácskozó termében 1992. március 10-én este megalakult a turai Érdekegyeztető Fórum.

Feladata, hogy segítse és ellenőrizze a TSZ földkijelölési munkáját. A felelősségük igen nagy, hisz rajtuk múlik mely földek kerülnek magántulajdonba.

A kárpótlási igény bejelentők közül a képviselő-testület által a következő 11 személy lett megválasztva:

Benke Gábor
Benke Mihály
Dusa József
Lukács Gábor
Lukács P. István
Maczkó András
Meleg Péter
Seres Sándor
Szilágyi Gáborné
Tóth László
Tóth István (Puhos)

Az önkormányzat megbízottja:
Tóth István (polgármester)

A TSZ megbízottja:
Sára József

A részarány-földtulajdonosok képviselője:
Tóth Mihály

MEGVEHETŐ A BIZTONSÁG

Nagyon megörültem annak a hírnek, mely szerint nálunk Magyarországon is létezik egy modern, világszínvonalú vagyónvédelmi berendezés, ami elérhető még ár szempontjából is.

Szeretném ezt megosztani Önökkel.

Úgy érzem, ennek révén nehéz napok következnek azok számára, akik mások nehéz munkájából kívánnak könnyen és jól élni.

Megpróbálom röviden, vázlatosan ismertetni ezt a rendszert a teljesség igénye nélkül.

A rendszert egy amerikai - magyar vállalat, a RIMI-MS SECURITY KFT szakemberei szerelik.

Munkájuk minősége és megbízhatósága minden igényt kielégít.

A RIMI - rendszer lényege: a nap 24 órájában készen áll arra, hogy a riasztó jelzést a másodperc törtredése alatt a központba továbbítsa és riadóztassa a rendőrséget, vagy a tűzoltókat, netán mentőt hívjon.

A legkülönbözőbb és legmodernebb érzékelők észlelik az illetéktelen behatolást, vagy a tüzet. A riasztójel egy rádióadón keresztül jut a központba, ahol számítógép figyeli és értékeli a beérkező adatokat. (A rádió - riasztás azért előnyös, mert nem lehet egyszerűen hatástalanítani, pl. a vezeték elvágásával.) Riasztás esetén a központ azonnal intézkedik. A számítógép egy képernyőre írja ki a város, kerület, utca, házszám, emelet, ajtószám és a tulajdonos, vagy cég neve mellett azt is, hogy melyik ajtó, ablak, vagy mozgásérzékelő riasztott. Ettől a pillanattól kezdve 7-8 percen belül megjelenik a helyszínen a járőrökocs, vagy a motoros rendőr. (A járőrautót, vagy motort megfelelő számú igénylés esetén szintén a RIMI biztosítja.)

Mire az elkövető nagyobb kárt tudna okozni, már a rendőrség kezében találja magát.

A RIMI - rendszer segítségével oly gyors és pontos a riasztás, hogy a bűnöző esélyei a minimálásra csökkentek.

Ilyen rendszer már működik Budapesten, minden eddiginél jobb eredménnyel. A rendszerrel elérhető kombinációk a jelzésre számtalan megoldást kínálnak, az igénylő kívánsága szerint.

A készülék telepítési költsége 55-70 ezer Ft körül van. Több objektum társulása esetén ez megoszlik. A havi fenntartási díj átlagosan 3000 Ft, de kellő számú bekötés esetén akár 500 Ft-ra is csökkenhet.

A meglévő rendszer ráköthető a RIMI-re, ami szintén csökkenti a költségeket.

Még egy előny. A telepítés költsége az adóalapból leírható. Bekötés után pedig a biztosító jelentős kedvezményt ad, amely a fenntartási költségek nagy részét fedezi.

Biztonsági szempontból kívánatos ezen berendezés beszerelése, hiszen így a biztonság ugrásszerűen növekszik.

Akit bővebben érdekel a rendszer működése, az a turai rendőrországban Németh Ferenc től és a Vasút u. 37. szám alatt Tóth Tibortól kaphat információt. Igénybejelentés a turai rendőrségen lehetséges.

Ezt a rendszert még 1992-ben szándékozik kiépíteni a RIMI.

Várjuk jelentkezését!

N. F.

**MEGFIZETHETETLEN BIZTONSÁG,
 ELÉRHETŐ ÁRON...**

ITT A FARSANG, MULASSUNK!

(A nyugdíjas klub farsangi batyusbálgáról!)

Illusztris vendégeknek örülhettünk a nyugdíjas klub farsangi mulatságán, ami február 23-án (egy esős) vasárnap délután kezdődött a Művelődési Házban.

Itt volt sokunk kedvelt hetilapjának: a Magyar Nők Lapjának egyik főszerkesztő-helyettese: Jásdi Beáta; két szerkesztője: Frank Júlia (konyha) és Soltész Ágnes (levezetés); valamint Tóth József, a lap kreatív igazgatója, sok-sok fotó készítője.

Mielőtt a csodaszép népviseletbe öltözött nyugdíjasaink (akik sokkal inkább látszottak életerős menyecskéknek és derék fiatalbereknek, mint időskorúaknak) színpadra léptek, gyerekek és gyerekcsoportok szórakoztatták a közel 200 főnyi közönséget.

Miközben Bacsa Zsuzsa és István - óvodás testvérpár - farsangdicső verset mondott, az étellel-itallal, - pazar süteményekkel megrakott asztalok mellett ülő emberek diszkrétan találgatták: ki ez a két kedves kisgyerek? Kinek az "onokája"? (De jó volt hallani palócba hajló fzes tájnyelvüket!)

A Művelődési Ház óvodásokból-kisiskolásból álló népijáték csoportja pont olyan játékokat hozott a színpadra, amilyenek gyerekkorukban naponta játszottak a jelenlétük. (Harangoztak délra; Volt-e itt az úr?; Kács haza kács...)

Milyen jó, hogy Dolányi Anna óvónő évről-évre fel-eleveníti, megőrzi ezeket a kincseket...

A kiségytűtes "második korcsoportja" Galgamenti karikázót és Törököt (botostánc) táncolt. Gyönyörű volt a lányok pruszlija és fehér varrott kendője.

Szabó Hajni és Blaskó Zoli verses köszöntőt mondott, majd színpadra lépett a 28 nyugdíjasból álló vegyes kar, a Mosoly együttes.

Szép, régi népdalokat és újabb keletkezésűeket egyaránt énekeltek. Mindíg magukkal ragadják a hallgatóságot, mert énekük őszinte. Tiszta életérzésből fakad.

Versek is elhangzottak az éneklésen kívül. Lukács Józsefné - Gólya Anna saját versét mondta el, Györi Istvánné - Nagy Gy. Mária Áprily Lajos versén kívül a Nyugdíjas kesergőt adta elő, a közönség nem kis derűtségére.

Igaz megállapítást tett a műsort konferáló Szarvas László amikor azt mondta, hogy nagy boldogság a falu határán kívül elért siker, de azért legszebben a turai taps szól...

A műsor után bál kezdődött. Szénási Tibor zenekara keringőt játszott először (végtére is nyitótánc az való), de hamar rázendített a friss csárdásra. A bál kellős közepén jött a meglepetés. Az együttes tagjai óvatosan elhagyták a termet és átvarázsolták magukat. Csak a zenekar tudta, hogy amikor megérkezik a cigány-vajda, a felesége meg a népe a színpadra, zenét kell váltania.

Jött a vidám "csapat", kiváló jelmezekben. Az asszonyok sok festéket kentek arcukra, és kacér, fényes, rózsás, fodros rokokókat, feltűnő ékszereket vettek fel. A férfiak hetyke cigány-legényeknek maszkfrották magukat., szemük hamiskásan csillogott a kalap alatt. Köles Pista bácsi volt a vajda. Buggyos selyembugyogóján kívül hosszúszerű pipája volt a legeredetibb kellék.

Köszönet és elismerés illeti Pápai Józsefné klubvezetőt, aki nagy lelkesedéssel, fáradhatatlanul tevékenykedik a csoport összetartásáért. Ezen az estébe nyúló délutánon is lelkes, és fáradhatatlan "háziasszony" volt.

Erdélyi Ágnes

FARSANG AZ ISKOLÁBAN!

Régi hagyomány szerint, de újszerűen farsangoltunk a Köztársaság úti iskolában. A felső tagozat diákjai nagy lelkesedéssel készültek.

A 6.a osztály tanulói farsangi szemüveget készítettek és árultak.

A 8.b diákjai díszítő papírokat hajtogattak.

Kihirdettük: igazi farsangot szeretnénk, álarccal, mókával.

Ebben az évben a Diákönkormányzatnak sikerült annyi pénzt összegyűjteni, hogy a nyitótáncot előadó pároknak ruhát tudtunk kölcsönözni. Így a palotást, kerिंगőt 5 pár óriási lelkesedéssel gyakorolta: Tóth Péter - Kerek Marén; Szabó István - Dusa Márta; Diós Csaba - Szécsényi Réka; Györi László - Györi Zsuzsa.

A gyermekek választása a 7.c osztályos SZILÁGYI ÁKOSRA és a 7.a osztályos BODA KLÁRÁRA esett. Ők a hercegi pár jelmezében mutatkoztak a tanulók előtt.

Természetesen lelkes diákok mellé önfeláldozó szülők is álltak, úgymint Szilágyi Józsefné és Boda Sándorné.

Így készültünk a nagy meglepetésre.

A jelmezes bemutató a tornateremben zajlott. (Itt jegyzem meg, az iskola bővítésénél elfelejtkeztek arról, hogy időnként összejöveteleket kell tartani.) Nagyon szűkös lehetőség a tornaterem, de a zsbongó is

17 csoportos, 15 egyéni jelmezes vonult fel.

A zsűri tagjai: Farkas Tiborné, Takács Pál, Oltvölgyi Béla, Jenei Szilvia, Prima Katalin.

Érdekes, rendhagyó volt az értékelés. A gyerekek örömmel fogadták.

EGYÉNI: Legprofibb: Kisember (Diós István 6.b)

Legbájosabb: Dominó (Tóth Iлона 5.c)

Legmesésebb: Zuzó (Köles Ákos 6.d)

Legvidámabb: 8. bohóc (Bagó Ágnes 6.b)

Legmegnyerőbb: Joly Joker (Tóth Gergő 5.a)

Közönségsvavazat: 8.bohóc (Bagó Ágnes 6.b)

CSOPORTOS: I. AD-Stúdió (Szilágyi Csilla 7.d, Selmeczi Katalin 7.d, Pecze Anikó 7.d)

II. Divatbemutató 8.b

III. Sziámi ikrek (Tóth Melinda, Garamszegi Gerda, Garamszegi Beáta, Makádi Éva 7.c)

A nyitótánc is jól sikerült. Igen csinosak, kedvesek voltak a táncosok.

Utána a tánc, tombola, játék kavalkádjában a zsbongóban mindenki jól érezte magát. Lelekes kollégáim segítségével felügyeltünk a gyermekekre.

Estefelé már a volt diákok is bejöhettek. Igaz, nem mindenki érdemelte ezt meg.

Utólag így lehet értékelni.

Összességében úgy hiszem jól érezte magát minden diák. A hagyományokat ápolni kell, hiszen ez teszi az iskola életét színessé, változatossá. A gyerekek igénylik és várják is minden évben.

*Gregán Jánosné
DÖNK tanár-elnöke.*

"VIDÁM TÉLI ESTÉK"

Immáron harmadízben kerül megrendezésre a "Vidám téli esték" elnevezésű játékos vetélkedő műsor 1992. február 14-én, 19 órai kezdettel.

Ezúttal a "batyusbál"-ok mintájára enni- és innivalóval örvendeztették meg egymást a jelenlévők. Az "utánpótlási vonalak" zavartalanságának biztosítása Tolnai Géza és büféjének feladata volt.

Ez alkalommal a képzeletbeli utazás célja **Franciaország** volt. Akik most is lebírták a rájuk törő péntek esti fáradtságot, valószínűleg nem csalódtak, hisz az összejövétel bizony a hajnali órákig tartott. (S meg merem kockáztatni, hogy ez nem - a mértékkel fogyasztott - étel, ital "számlájára" írandó.)

A jókedv az együttlét, a közös szórakozás élményéből fakad, s ez köszönhető - nem utolsósorban - a lelkes és rátermett szervezőgárdának.

Az est vetélkedő részét ezúttal is az **Ifjúsági hlttanosok** végezték.

A mindig salamoni döntéseket hozó zsűri tagjai: **Polgár Mária, Benke László, Kuti Mária, Kiss Andrea** voltak. A zsűri elnökének tisztét **Benke Sándor** töltötte be. Nélkülözhetetlen segítők voltak a pontozók: **Boda Zsuzsanna és Szota Katalin**.

Az előkészületek során **Kiss András, Tóth M. József**, valamint **Kuti István** jeleskedett. A történeteket **Benke István** videón, **Éllás Zoltán** pedig fotón rögzítette az "örökkévalóságnak".

Az est házigazdája és műsorvezetője most is a poénosót záporoztató **Barczy Zsolt** volt. (Egyben ő felelős a - korántsem diszkrét kacajtól - megfájdult arcizmokért is.)

Fél nyolckor került sor a megnyitóra. Házigazdánk felolvasta a Kékszivárvány Tours - akadályoztatás miatt - távollevő csoportvezetője, **Békési István** úr táviratát, melyben biztatást, bátorítást küldött csapatának. (A csapat vezetését **Drégely Miklós** vette át.) Majd a második estről készült összefoglalót tekintettük meg videón. (Ezalatt már megtörtént a rekeszizmok bemelegítő kondicionálása.)

Ezekután tételesen vegyük sorra a "megpróbáltatásokat". Először képrejtvények következtek a képernyőn: képeslapok a "fény városából"; ezeket kellett volna felismerni. Olyan képi képtelenségek is nehezítették a feladatot, hogy a "gonosz" szervezők szegény Diadalívét a feje tetejére állították, de mégsem ez volt a legnehezebb feladvány, hiszen ehhez már hozzászoktunk ("odakint").

S máris jött az újabb feladat: francia tévéfilm részleteket kellett felismerni. (Nekem ez is elég gyéren ment...)

Egy kis szünet, közben zene, és következtek az elméleti kérdések.

- Agyilag ugyancsak megemeltem magam, hallván az egyik kérdést, miszerint: melyik az az **egyetlen** franciaországi kikötő, melyben 13 m merülésű óceánjárók is képesek kikötni?

Ezután már szinte levezetésnek tűnt, hogy meg kellett nevezni a francia hernyóselyem szövés központját.

Majd nagyobb témakörök következtek, úgymint történelem, földrajz, művészet, gazdaság, stb.

Mivel kiváló csapatunkat - **ELODAZ(S)IA TOURS** - 3 történelem tanár is "ékesítette", így tölünk szokatlan lovagias nagyvonalúsággal a **TÖRTÉNELEM** feliratú borítékot választottuk. (Ezzel vége is lett tündöklésünknek.)

Némi vigaszul szolgált, hogy következett az est fénypontja, a borkóstoló verseny: három pohár bor közül kellett kiválasztani a kakukktojást, azaz a francia bort.

Bizonyára emberpróbáló, de mégis fölöttébb kellemes feladat volt.

Ezután ismét zenés szünet következett, talán már a tánc is könnyebben ment.

A következő forduló azzal vette kezdetét, hogy minden csapatnak 10-10 szavahihető embert kellett kiállítania; itt valamennyien nagy szükségben voltunk. A tíz libasorba állított igazmondónak a fülbesúgott információt kellett továbbadnia: - elképzelhetik, hogy mi sült ki belőle a végén. Ezt követte a hazugságverseny: egy perc alatt kellett minél többet és nagyobbat lóditania a közfelkiáltással megválasztott csapattagoknak.

Ennek utána lufi borotválás következett, majd a táncoslábú versenyzők, csapatonként egy házaspár - páronként almát szorítva homlokuk, később arcuk, orruk, szemük, szájuk közé - ferge-teges iramban kezdték ropni a táncot a zenekar jóvoltából, csapattársaik harsány biztatása közben, (míg az alma lejjebb nem csúszott...).

És végül jött a várva - várt eredményhirdetés... Győzött a legszerencsésebb! A versenynek - egyelőre - vége volt, de még ezután is sokan maradtak. Kötetlen, felszabadult beszélgetés vette kezdetét, s lassan zsúfolásig megtelt a táncparkett is. Egyszóval: vidám téli esténk volt.

Legközelebb április 24-én találkozunk, s a **képzelet szárnyán** az azúr tengerbe nyúló gyönyörű "csizmán", s az "örök városban" üdvözölhetjük egymást - itthon, Turán, a művelődési házban.

Kálna Tibor

POSTALÁDÁNKBÓL

TISZTELT SZERKESZTŐSÉG !

A Turai Hírlap 1991. decemberi számában megjelent Lukács Gábor által írt levél után kíváncsian vártam, hogy a turai MTSZ vezetői mit fognak válaszolni. Mivel a válaszlevéllel nem találkoztam a januári számban, arra gondoltam, hogy egy nagyon precízen megfogalmazott levél várható, vagy elmarad a válasz. De a februári számában megjelent frás elolvasása után meg kellett állapítanom, hogy egyik sem "jött be".

A stílusát nem akarom minősíteni, de az biztos, hogy nem fogják az iskolában tanítani... Bár a "mocskolódás" kifejezés sokszor szerepel a válaszukban, de a Lukács Gábor által írtakat nem tudta megcáfolni. Az ő levele nem sértett személyiségi jogokat, nem lenne jogi alapja a "bűnvádi eljárásnak". Nem mondható el ez a MTSZ vezetők által leírtakról, ráadásul ez névtelen levél.

Talán csak egy dologban volt pontatlan Lukács Gábor. A TSZ elnök nem 180000 Ft-ot, hanem 182000 Ft-ot kap havonta, természetesen bruttóban, hisz ma már ezt a fogalmat használják. Azt azonban, hogy milyen néven nevezik ezt az összeget: fizetés, juttatás(?), prémium, támogatás, gk.használat, stb. a lényegen nem változtat. De ezt Lukács Gábor is megírta!

Azt írja a BIZOTTSÁG: a MTSZ tehenészete "már hosszú évek óta Pest megyében az első öt között van, ..." Szerintem ez nem biztosan jelenti azt, hogy a TSZ nagyon jó, hanem a többi még gyengébb.

Lukács Gábor leveléről úgy beszél, mint "amely állítólag Lukács Gábor turai lakos tollából származik". Ugyanakkor a hetedik bekezdésben bizonyítja a levélíró BIZOTTSÁG, hogy mégis ő írta: "alaposan kijelenthetjük, hogy belőle a gyűlölet árad, aminek megnyilvánulása volt a Turai Hírlapban közzétett frása is."

Talán többen írták a levelet, s nem olvasták el egymás "műveit"?

A levélíró BIZOTTSÁG a földekkel kapcsolatban azt állítja, hogy "a tsz nem bitorol. A tsz tulajdonába és használatába valamennyi föld a korábban alkotott és a jelenleg hatályban lévő jogszabályok alapján került, és onnan csakis a demokratikusan választott országgyűlés által alkotott és alkotandó jogszabály alapján kerülhet ki, amit Lukács Gábornak is tudomásul kell venni."

A levélíró BIZOTTSÁGOT nem zavarja az a tény, hogy azokat a jogszabályokat, - amelyek alapján a tulajdonosoktól elvették a földet, majd megkapta a TSZ - nem demokratikusan megválasztott országgyűlés, hanem egy diktatórikus rendszer hozta. Ezért is folyik most a kárpótlás. Tehát mégiscsak bitorolja a földeket a MTSZ. Ebben is Lukács Gábornak volt és van igazsága!

Ezek után érthető is, hogy a levélírók közül senki sem merte aláírni ezt a - szó szerint - mocskolódó levelet! Helyette a jól hangzó, de nem azonosítható, az egyszerű embereket megtévesztő BIZOTTSÁG név mögé bújtak. Bizonyára szégyenlik magukat.

Remélem, hogy a MTSZ többi vezetőjének semmi köze ehhez a minősíthatetlen levélhez, s elhatárolják magukat tőle.

Tura, 1992. február 22.

Lukács Pál István

NÉHÁNY GONDOLAT EGY LEVÉLLEL KAPCSOLATBAN

(a Turai Hírlap februári számának 11. oldalán)

Ismeretlennek nem lehet válaszolni. Nem tudom a címet. Így csak néhány felvetődő gondolatomat próbálom rögzíteni a névtelen levélre vonatkozóan.

Nem állítólag Lukács Gábor a decemberi levél írója, hanem tényleg, mint az a válaszból néhány bekezdéssel később egyértelműen kitűnik.

Törvényesség van! Ha ténylegesen becsületsértésről, vagy hitelrontásról van szó, akkor szükségszerű a bűnvádi eljárás megindítása. Ettől való eltekintés az állítások közvetett elismerését jelenti. Tehát a mocskolódásnak és a rágalmazásnak minősített állítások nem is olyan igazságtalanok. Az eljárás megindítása meggyőzőbb (de eredménytelen!) lett volna, mint a "megtagadott" további vitakozás.

Ha az a véleményük, kívülállónak "a termelészövetkezet életéhez semmi köze nem lehet", akkor minek magyarázkodnak? Az én véleményem azonban az, hogy a kívülálló közönségnek is van köze ahhoz, hogy a termelészövetkezet külsőségei, látható és érzékelhető megnyilvánulása, morális magatartása milyen.

A termelészövetkezet negatív megtévesztése a községet is rossz színben tünteti fel.

A múlt és lejárt rendszer által adott dicséret és elismerés nem egyértelmű minősítés. Ettől függetlenül az értékelés helyességét nem kívánom vitatni.

A "szemétdomb" is olyan kérdés, ami a külső szemlélődőt irritálja. Természetesen a "szemétdomb" minősítés egyéni dolog, de ha sokan úgy látják? Vannak bogarak, akiknek a szemétdomb "mennyország" ...

A bonyolult jogászokodó magyarázkodás ellenére a 182 ezer Ft tény!

Az eladás és bérbeadás közötti különbségtétel teljesen mellérendelt annak tükrében, hogy a tsz nem képes gazdaságosan üzemeltetni részlegeket, amelyeket a bérbevő feltételezhetően nem a tsz támogatása érdekében működtet...

Semmilyen jogszabály nem teszi vitathatóvá azt a tényt, hogy jelenleg is jelentős földterületek vannak a tsz birtokában, ill. kezelésében, amelyek a közösség tulajdonát képezték és "államosítás" útján kerültek elvételeire.

A megbékélés szándéka megvan, de nem teszi lehetővé az igazság elhallgatását és az erkölcsi magatartás normáitól való eltekintést. A választ író "bizottság" őszintén tárja fel a múltbani hibákat, kecske, szőlő, barackos, meggyes és egyéb kertészeti hiányosságokat.

Záró mondatként javaslom az újság szerkesztőségének, hogy a "névtelen" levelekkel kapcsolatban álláspontját a jövőben szigorúbban tartsa be.

Tóth Zsiga Miklós

RÖVID HÍREK

Febr. 7-én volt a Kazinczyról elnevezett SZÉP MAGYAR BESZÉD verseny az iskolában.

EREDMÉNYEK:

5-6. évf.: 1. Zágonyi Szabó Éva
2. Sági Éva
3. Tóth Ilona, Tóth Timea

7-8. évf.: 1. Diligens Judit
2. Urbán Adrien

* * * * *

Febr. 29-én Szadán rendezték a megyei egyéni sakkbajnokságot. Szénási Tamás (7.o.) 2. helyezést ért el, Drégeli Ádám (4.o.) 8., Diós Dániel (4.o.) 9. lett.

* * * * *

Iskolánk alsó tagozatosai is vidám farsangi multságokat rendeztek. Az 1. és 2. évfolyam tanulói saját iskolaépületükben, a 3-4. osztályosok a Műv. Házban farsangoltak. A színvonalas rendezvények sikeréhez sok-sok szülő is hozzájárult. Köszönet érte!

* * * * *

Sok ízletes jelmezes került a gyerekekre (sőt az óvónénikre is) mindkét óvodában farsang alkalmából. A kultúrát szórakozás tanítását már ebben az életkorban el kell kezdeni.

* * * * *

Közel 50 alsó tagozatos gyermek készült igényesen a márc.4-én tartott Ki mit tud? - ra. Szarvas László zsűrielnök úgy fogalmazott, hogy "csodákat hallottunk, kisebb-nagyobb csodákat". Ime az eredmény:

1-2 évfolyam

Különdj: Köles Katalin 1.o. (ének)
Farkas Henriett 2.b (ének)

Vers: I. Tóth Timea 2.c
II. Sára Tamás 2.a
III. Németh Ágnes 2.b, Suba Sándor 2.d

Próza: I. Tihanyi Katalin 2.c
"Tátika": I. Tóth Zs. Anita 2.c
II. Virganc Csilla 2.c, Püspöki Györgyi 1.c
III. Sára Réka 2.c

3. évfolyam

Vers: I. Drégeli Ádám 3.b
II. Kerek Nikolett 3.a, Tusor Márk 3. b
III. Juhász Gabriella 3.a

Próza: I. Takács András 3.b
II. Blaskó Zoltán 3.a
III. Kovács Éva 3.d

4. évfolyam

Vers: I. Gáspár Klára 4.c
II. Kárá Márta 4.c
III. Rácz Ildikó 4.d
Próza: I. Galambos Edit 4.d
II. Tóth Mária 4.a
III. Czéh Rita 4.a

Lelkesen és tisztán énekelt a negyedik osztályosok erre az alkalomra szervezett kórusa. 10 népdalt adtak elő.

* * * * *

2. számú Galga Hagományörző Csoport vendégeként 3 napig Magyarországon tartózkodott Bondor István, Hargita megye déli körzetének tanfelügyelője. A vendég részt vett a csapat első törzstisztképző tanfolyamán, melyet Sárospatakon a Pro Pátria szövetség házában szervezett meg a csapatvezetőség. Útja során az erdélyi vendég ellátogatott a Turai Általános Iskolába is, ahol Oltvölgyi Béla igazgató fogadta, majd bemutatta a tantestületnek.

A felügyelő meghívta a tantestületet egy erdélyi buszkirándulásra. Szó esett továbbá cserekapcsolatok kiépítéséről is.

(T. P.)

* * * * *

Március 15-én, 9.30-kor koszorúzás lesz a Honvédsíroknál, az ünnepélyes községi megemlékezés pedig 16 órakor, a Hősök emlékművénél. Kovács László Kossuth díjas népművelő halálának 30. évfordulója alkalmából emléktábla avatás és megemlékezés volt 1992. febr. 29-én. Az eseménysorozatról következő számunkban írunk.

* * * * *

Lévai Ferenc, a Galgamenti MGT SZ elnöke bejelentette, hogy 1992. március 1-től nyugdíjba vonul. Az MGT SZ vezetősége - várhatóan az év második felében megtartandó választásokig - Kiss Miklós főigazgatómust bízta meg az elnöki feladatok ellátásával.

Diós László

Bizalommal, bizalmukból HELYBEN

Teljeskörű szolgáltatás Turán GÁZÜGYBEN!
Belső tervek, költségvetések készítése,
engedélyeztetése.

Kivitelezési munkák vállalása, szervezése.
Kéményekkel kapcsolatos szaktanácsadás.
A szükséges anyagok beszerzése KEDVEZŐ ÁRON!
Várom érdeklődésüket és megrendelésüket

Turán a piac téri Műszaki Boltban illetve
lakásomon: Tura, Iskola út 24. sz. alatt

Tisztelettel: Dolányi Mihály

Természetgyógyászati tanácsadás:

idegrendszeri panaszok, emésztési problémák, légúti betegségek, reumatikus betegségek, Diagnosztizálás, Reflexológiai, Fitoterápia.

Tóth Pál természetgyógyász, reflexológus
Lakás: 2194. Tura, Verseny u. 1.

A Turai Hírlap vásárlási helyei:

Nagyközségi Könyvtár, Posta, Vasúti élelmiszer üzlet, Piac Tér (Átsné),
Piac téri Műszaki bolt, ÁFÉSZ Bisztró (Zsámboki út),
Takarék Szövetkezet, Éliás Zoltán Tura, Petőfi tér 7.

TURAI HÍRLAP - Közéleti Havilap - II. évfolyam 3. szám

Kiadja a Turai Polgármesteri Hivatal
Felelős kiadó: Tóth István polgármester
Nytsz.:B/BHF/567/P/91.

Szerkesztőbizottság: Erdélyi Ágnes, Kálna Tibor, Köles Mihály
Sára Mihály

Felelős szerkesztő: Kuti József

Lévcím: Polgármesteri Hivatal, 2194. Tura
Készült: 500 példányban a Parola Kft. nyomda üzemében Valkón
Felelős vezető: Rózsavölgyi Sándor
Műszaki vezető: Czizrok Ferenc
Szedés, tördelés: Jandura István Gödöllő Mosolygó A. krt. 4.

TISZTELT HÖLGYEM / URAM!

Örömmel értesültünk arról, hogy községükben a közeljövőben kiépítik a gázvezetékét, ami lehetővé teszi ingatlan energiellátásának modernizálását, a gazdaságos, higiénikus és környezetbarát gázenergia használatát.

A magunk részéről szeretnénk hozzájárulni ahhoz, hogy ezt a lehetőséget mielőbb valóra váltsa és ingatlanába a gázvezeték kiépítse, miáltal a vezetékes gáz előnyeit mind az ingatlan fűtése, mind melegvízellátása, mind pedig az egyéb területeken élvezheti.

Az előbbieknél megfelelően felajánljuk szolgáltatainkat a következők szerint:

- szaktanácsadás
- tervezés (igények szerint)
- engedélyek megszerzése
- kivitelezés (gázórától a készülékekig)
- gázkészülékek beszerzése, felszerelése és üzembehelyezése
- garanciális- és egyéb szervízmunkák ellátása.

Fenti szolgáltatásainkat méltányos árak mellett és magas szakmai nívón végezzük, amit a hosszú idő alatt szerzett tapasztalatainkon túl számos referencia-munkánk is igazol.

Érdeklődni és előrendelést, illetve rendelést adni személyesen vagy telefonon a következő helyeken lehet:

- **Rósenberger József** (2181 Iklad, Szabadság út 68. szám Telefon: Aszód 373.)

- **Fónagyné** (Turai Könyvtár)

Várjuk szíves megkeresésüket
és maradjunk tisztelettel
TECHNOSZER KFT.

dr.Endrefi István
ügyvezető

Rósenberger József
ügyvezető